

J. Filipowicz
21-10-2021

P. E. Lidanowski
P 18.10.2021
ORN - 11.1710.10.2021

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.018.03.2021

URZĄD MIEJSKI W BIAŁYMSTOKU
DEPARTAMENT ORGANIZACYJNY I NADZORU
Dnia **2021 -10- 19** *NGR*
WPLYNEŁO
Nr rej. zal.

WPLYNEŁO
URZĄD MIEJSKI W BIAŁYMSTOKU
Kancelaria Ogólna (3)
Dnia **2021 -10- 18**
Załączniki szt.
Nr rejestru (3) *DN/693 450/2021*

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku
ul. Słonimska 1
15-950 Białystok

P. Sidorow
P
2021-10-18

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

ORN
18.10.2021
Kamiesz

P/21/005 – Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Białymstoku, 15-950 Białystok, ul. Słonimska 1
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Truskolaski, Prezydent Miasta Białegostoku od 5 grudnia 2006 r
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w wieloletnim rządowym programie „<i>Posiłek w szkole i w domu</i>” na lata 2019–2023¹.2. Działania gminy (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie.3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Jarocki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/106/2021 z 28 lipca 2021 r. (akta kontroli str. 1-2) Piotr Żukowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/112/2021 z 4 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 3-4)

¹ Wieloletni rządowy program „*Posiłek w szkole i w domu*” na lata 2019–2023, przyjęty uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „*Posiłek w szkole i w domu*” na lata 2019–2023, stanowiący załącznik do uchwały (M.P. poz. 1007) – zwany dalej „*Programem*” lub „*rozporządzeniem w sprawie Programu*”

² Czynności kontrolne zakończone zostały w Urzędzie w dniu 30 września 2021 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Ustawa zwana dalej: „*ustawą o NIK*”.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁴

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Miasto Białystok (dalej: Miasto) zadań w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Miasto zapewniło warunki organizacyjne i finansowe do prawidłowej realizacji zadań w ramach Programu. W procesie koordynacji i obsługi poszczególnych zadań dokonano właściwego podziału obowiązków oraz zabezpieczono środki finansowe w wysokości umożliwiającej pełną realizację Programu. Wnioski o przyznanie dotacji celowej na zadania określone w module 1 i 2 Programu (w łącznej kwocie 11.007 tys. zł) zostały terminowo złożone do Wojewody Podlaskiego. W latach 2019–2021 (I połowa) w ramach tych modułów za 15.512 tys. zł (w tym 4.505 tys. zł środków własnych Miasta) udzielono pomocy w formie posiłków dla ponad 3.750 osób, a także w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy) dla ponad 19.414 osób. Na zadania zrealizowane w ramach modułu 3 Programu, obejmujące doposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni) w dziewięciu placówkach oświatowych, wydatkowano 902,8 tys. zł.

Zapewniono rzetelną i terminową realizację obowiązków sprawozdawczych w ramach wsparcia finansowego przyznanego na wykonanie zadań w ramach modułu 3 Programu, w tym dokonując oceny efektów zrealizowanych zadań. Za pośrednictwem MOPR rzetelnie przekazano do Wojewody Podlaskiego dane z realizacji zadań w ramach modułu 1 i 2.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowe kontrolowanej działalności⁵

OBSZAR

1. Działania Gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w Programie

Opis stanu
faktycznego

1.1. Miasto Białystok w okresie objętym kontrolą było przygotowane organizacyjnie i kadrowo do realizacji zadań przy udzielaniu pomocy w ramach wszystkich trzech modułów Programu. Za realizację zadań w ramach modułu 1 i 2 odpowiadał Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku (MOPR) oraz szkoły podstawowe⁶, przedszkola⁷ i żłobki gminne⁸, które zajmowały się bezpośrednią obsługą świadczeniobiorców (dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi) korzystających z posiłków przyznanych w ramach Programu. Zadania związane z prowadzeniem spraw z zakresu oświaty oraz współdziałaniem z dyrektorami szkół w zakresie realizowanych przez nich zadań, w tym koordynacja zadań w ramach modułu 3 Programu, realizowane były przez pięciu pracowników Departamentu Edukacji⁹. Prowadzenie spraw związanych z wydatkowaniem dotacji, realizowanie projektów i programów rządowych (w tym nadzór nad prawidłowością wykorzystania dotacji udzielonych samorządowym jednostkom organizacyjnym) powierzono pracownikom Referatu Finansowania Oświaty Departamentu Edukacji¹⁰. (akta kontroli str. 5-15)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ 57 w 2019 r., 57 w 2020 r. i 42 w I połowie 2021 r.

⁷ 53 w 2019 r., 63 w 2020 r. i 51 w I połowie 2021 r.

⁸ Trzy w 2019 r., sześć w 2020 r. i trzy w I połowie 2021 r.

⁹ Zarządzenie Nr 25/20 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 września 2020 r. w sprawie ustalenia organizacji wewnętrznej Departamentu Edukacji oraz szczegółowych zadań referatów i samodzielnych stanowisk pracy.

¹⁰ Zadania w zakresie merytorycznej części Programu związane z zebraniem wniosków ze szkół, sprawdzeniem pod względem merytorycznym oraz przygotowania zbiorczego wniosku organu prowadzącego do Podlaskiego Kuratorium Oświaty zostały zlecone przez Dyrektora Departamentu inspektorowi zatrudnionemu w Referacie Wspomagania Edukacji a od roku 2021 pracownikowi zatrudnionemu na samodzielnym wieloosobowym stanowisku ds. remontowo- budowlanych. Zadania w zakresie obsługi finansowej, tj. czynności od momentu przyznania dotacji do momentu złożenia rozliczenia Programu, były wykonywane przez pracowników Referatu Finansowego, prowadzących placówki, którym udzielono wsparcia finansowego. W okresie objętym kontrolą zadanie to było realizowane przez cztery osoby i nadzorowane przez kierownika referatu.

Prezydent Miasta Białegostoku udzielił Dyrektorowi MOPR oraz 17 jego pracownikom (na wniosek Dyrektora MOPR) upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienia obejmowały także sprawy indywidualne finansowane z programu „Posiłek w szkole i w domu”. Na 30 czerwca 2021 r. upoważnienie takie posiadało 18 pracowników MOPR (w okresie objętym decyzje w sprawie udzielenia pomocy w zakresie dożywiania w ramach Programu wydawane były przez czterech pracowników MOPR).

(akta kontroli str. 5-15)

W MOPR w związku z epidemią COVID-19 wprowadzono rozwiązania, mające na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań pomocowych w zakresie dożywiania w ramach Programu. Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że: *w okresie epidemii COVID-19 (...) informacja o możliwości przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla rodzin, w których dzieci nie uczęszczały do szkół z powodu ich zamknięcia w związku epidemią COVID-19, została 6 listopada 2020 r. opublikowana na stronie internetowej MOPR.*

Ponadto Miasto w Białostockiej Jadłodajni zamontowało gabloty informacyjne, w których umieszczone zostały materiały o miejscach i formach wsparcia, jakie oferuje się osobom potrzebującym żywności (wskazano, które instytucje lub organizacje można odwiedzić w przypadku braku pożywienia oraz gdzie funkcjonują Zespoły Pracowników Socjalnych MOPR, wyjaśniono także zasady funkcjonowania Banku Żywności). (akta kontroli str. 21)

Odnosząc się do podejmowanych działań informacyjnych (w szczególności w okresie epidemii COVID-19) oraz źródeł danych na temat potrzebujących dożywiania, Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych wyjaśnił: *MOPR pozyskiwał informacje o osobach potrzebujących i wykorzystywał je w celu zapewnienia posiłków (...). Każdego roku Prezydent Miasta Białegostoku ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej, których celem jest m.in. prowadzenie jadłodajni oraz dystrybucja żywności wśród osób ubogich. Podmioty uprawnione mają również możliwość składania ofert na realizację zadań z własnej inicjatywy (tzw. tryb uproszczony).*

W latach objętych kontrolę na terenie Miasta Białegostoku funkcjonowały następujące podmioty zajmujące się problem dożywiania:

- a) placówki tymczasowego schronienia (ogrzewalnie, noclegownie, schronisko z usługami opiekuńczymi – w roku 2021 działało osiem placówek) zapewniały swoim podopiecznym wyżywienie (1–3 posiłki dziennie) i/lub przekazują im produkty żywnościowe pozyskane z darowizn oraz udostępniają miejsce do przygotowania posiłku,
- b) placówki wsparcia dziennego (14), których adresatami usług są dzieci i młodzież z terenu Białegostoku, wywodzące się z rodzin o niskim statusie ekonomiczno-społecznym, u których stwierdzono bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zagrożonych marginalizacją społeczną, kwalifikujących się do zapewnienia wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej (najczęściej dzieci i młodzież korzystające ze wsparcia placówek otrzymują 1-2 posiłki dziennie, dostosowane do pory dnia i czasu ich przebywania),
- c) Białostocka Jadłodzielnia funkcjonuje od lipca 2018 r. na terenie Białegostoku w lokalu gminnym – jej misją i celem nadrzędnym jest zapobieganie marnowaniu żywności oraz pomoc potrzebującym wsparcia żywnościowego¹¹ (podmiot realizujący to zadanie wyłaniany jest corocznie w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności

¹¹ Działanie Białostockiej Jadłodzielni ma także znaczenie proekologiczne – prowadzi do zmniejszania ilości odpadów spożywczych, także poprzez nawiązywanie kontaktów i podpisywanie stosownych umów ze sprzedawcami żywności w ramach realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Żywność dostarczają także inne organizacje zajmujące się wspomaganiem osób potrzebujących pomocy żywnościowej, a także indywidualni darczyńcy. Każdy może przynieść do Białostockiej Jadłodzielni niezagospodarowaną żywność nadającą się do spożycia. Osoby potrzebujące mogą przyjść i się nią poczęstować. W 2020 r. w trakcie pandemii działalność Białostockiej Jadłodzielni nie została ograniczona. Punkt funkcjonował przy zachowaniu obowiązujących wytycznych sanitarno-epidemiologicznych, a działania promocyjne ograniczono do tych, które nie wymagały bezpośredniego kontaktu.

lokalnych przez organizację i prowadzenie Białostockiej Jadłodzielni; od roku 2018 zadanie te realizuje Fundacja Spe Salvi¹²),

- d) Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, zapewniające posiłki dzieciom w trakcie zimowego i letniego wypoczynku,
- e) Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, zapewniające gorące posiłki osobom bezdomnym,
- f) „Eleos” Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej, zapewniające posiłki dzieciom w trakcie letniego wypoczynku. (akta kontroli str.21-24)

W latach 2019–2021 (I połowa) Miasto Białystok nie było kontrolowane przez Wojewodę Podlaskiego (lub kuratora oświaty) w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu. Do Urzędu nie wpływały też skargi związane z Programem. (akta kontroli str.24)

1.2. Gmina posiadała strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz gminny program osłonowy, związany z zapewnieniem dożywiania osób potrzebujących. Dokumenty te były spójne z celami Programu. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2012–2020¹³ odniesiono się do tematyki żywienia dzieci. Dożywianie ujęte było w celu strategicznym A. Rodzina - najlepszym środowiskiem rozwoju, Priorytet: A.I. Doskonalenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną (Litera A. 1.4 – Podejmowanie działań pomocowych, mających na celu podniesienie poziomu życia rodzin z dziećmi). Wskaźnikiem monitorowania tego celu była *liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem*. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030¹⁴ dożywianie ujęte w celu strategicznym: G. Efektywny system wsparcia społecznego, Priorytet: G.I. Wsparcie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (Litera G.I.I Pomoc w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej). Wskaźnikiem monitorowania tego celu była *liczba osób, którym przyznano pomoc społeczną w formie dożywiania*. (akta kontroli str.25-26)

W związku z realizacją Programu, uchwałami z 28 grudnia 2018 r.¹⁵, Rada Gminy dla osób korzystających z Programu od 1 stycznia 2019 r. podwyższyła kryterium dochodowe (do 150% kwot przewidzianych w art. 8 ust. 1–2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁶), a także przyjęła wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2019–2023¹⁷, zakładający m.in. udzielanie dodatkowego wsparcia przez MOPR dla dzieci i młodzieży szkolnej, zainteresowanych dożywianiem, lecz niespełniających kryterium dochodowego przewidzianego w Programie (bez konieczności ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej)¹⁸.

(akta kontroli str. 26)

1.3. Wnioski do Wojewody Podlaskiego o przyznanie dotacji celowej w ramach modułu 1 i 2 Programu każdorazowo, z upoważnienia Prezydenta, przygotowywała Kierownik MOPR. Z ustaleń równoległe prowadzonej kontroli w MOPR wynika, że potrzeby finansowe związane z udzielaną pomocą w Ośrodku określano na podstawie analizy wykonania zadania za rok poprzedni oraz zgłaszanych przez Zespoły Pracowników Socjalnych potrzeb, wynikających z diagnozy i analizy liczby osób potrzebujących gorącego posiłku, zasiłków na zakup posiłków lub żywności. W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na realizację zadań modułu 1 i 2 w ramach Programu Miasto otrzymało z Podlaskiego Urzędu

¹² Na realizację tego zadania Fundacja Spe Salvi otrzymała dotacje: 30 tys. zł w 2019 r., 40 tys. zł w 2020 r., i 40 tys. zł w 2021 r.

¹³ Uchwała Nr XXII/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2012–2020.

¹⁴ Uchwała Nr XXXV/509/21 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030.

¹⁵ Uchwała Nr III/40/18 Rady Miasta Białegostoku z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznawanego w ramach wieloletniego rządowego programem „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023.

¹⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm.).

¹⁷ Uchwała Nr III/41/18 Rady Miasta Białegostoku z dnia 10 grudnia 2018 w sprawie wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023.

¹⁸ W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na podstawie programu osłonowego (gdy nie zostało spełnione kryterium dochodowe) posiłki otrzymało kolejno: 131, 60 oraz 31 dzieci i uczniów. Wydano 5.889, 1.858 oraz 1.227 posiłków, których koszt wyniósł odpowiednio: 18.862 zł, 6.115 zł oraz 4.457 zł.

Wojewódzkiego w Białymstoku¹⁹ 11.007 tys. zł dotacji, z tego: 5.328,2 tys. zł w 2019 r., 4.336,4 tys. zł w 2020 r. oraz 1.342,3 tys. zł w 2021 r. (do 30 czerwca)²⁰. Natomiast udział środków własnych Miasta wyniósł 4.505 tys. zł, z tego: 1.681,1 tys. zł w 2019 r., 1.452,5 tys. zł w 2020 r. oraz 1.371,3 tys. zł w 2021 r. (do 30 czerwca). Kwoty te odpowiadały planom finansowym Miasta po zmianach. (akta kontroli str. 33)

1.4. Pracownicy Departamentu Edukacji współpracowali z dyrektorami prowadzonych szkół podstawowych w ramach ustalenia zakresu poszczególnych zadań i zapotrzebowania środków finansowych z nimi związanych w ramach modułu 3 Programu. Każdego roku zwracano się pisemnie do wszystkich dyrektorów szkół o złożenie do 15 kwietnia wniosków o uzyskanie dofinansowania na remont kuchni i jadalni. I tak:

- a) W 2019 r. w ramach modułu 3 Programu 16 placówek oświatowych złożyło do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących wyposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 1.569 tys. zł, z tego: 1.240 tys. zł dotacji i 329 tys. zł środków własnych.
- b) W 2020 r. w ramach modułu 3 Programu 23 placówki oświatowe złożyły do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących wyposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 2.306 tys. zł, z tego: 1.829 tys. zł dotacji i 476 tys. zł środków własnych.
- c) W 2021 r. w ramach modułu 3 Programu 27 placówek oświatowych złożyło do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących wyposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 2.700 tys. zł, z tego: 2.160 tys. zł dotacji i 540 tys. zł środków własnych.

(akta kontroli str. 43-46, 109-124, 289-292)

Wnioski zostały złożone przez szkoły w terminie określonym w § 6 ust. 3 *rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu*²¹ i zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 pkt 5 lit a – j tego rozporządzenia. (akta kontroli str. 43-46, 109-124, 289-292)

Jak wyjaśniła p.o. dyrektora Departamentu Edukacji: *wnioski pod względem formalnym i merytorycznym weryfikowali wyznaczeni pracownicy Departamentu Edukacji. Zadaniem pracowników była weryfikacja danych zawartych we wnioskach, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 (...). Dokonanie weryfikacji złożonych wniosków pracownicy potwierdzali poprzez złożenie parafek pod wnioskiem.*

Badanie trzech wniosków (jednego z 2019 r. i dwóch z 2020 r.) złożonych przez dyrektorów szkół (SP nr 16 i SP nr 21 oraz SP nr 35) do Urzędu wskazało, że zawarły w nich informacje określone w § 6 ust. 2 pkt 5 lit a – j tego rozporządzenia m.in., że: 1] posiadają stołówki szkolne składające się z kuchni i jadalni 2] celem udzielonego wsparcia będzie: wyposażenie i poprawa standardu funkcjonującej stołówki (własnej kuchni i jadalni), 3] planują doposażyć zaplecze kuchenne-jadalne wyposażeniem gastronomicznym (piecze, kuchenki, zmywarki, patelnie itp.) oraz przeprowadzić drobne prace remontowe (demontaż płytek, ułożenie glazury, malowanie ścian oraz sufitu), 4] wnioskuje o uzyskanie dofinansowania w kwotach 80 tys. zł (SP nr 16²²), 79 tys. zł (SP nr 21²³) i 70 tys. zł (SP nr 35²⁴). (akta kontroli str. 73-77, 111-121)

¹⁹ Dalej: „PUW”.

²⁰ Dotacje na realizację Programu były przekazywane przez Wojewodę na rachunek bankowy Miasta, a następnie Miasto przekazywało środki na rachunek bankowy MOPR.

²¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019–2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków (Dz. U. z 2019 r. poz. 267) – zw. dalej „rozporządzeniem w sprawie realizacji modułu 3 Programu”.

²² Na zakup wyposażenia kuchni i jadalni, tj. 78 krzeseł szkolnych, dziewięciu stołów, trzech wózków z tackami, zmywarki, kotleciarki, krawalnicy wędlin, maszyny do mielenia mięsa, stołu przyściennego oraz remont jadalni (wymianę instalacji elektrycznej, wymianę oświetlenia, szpachlowanie i malowanie ścian i sufitów, ułożenie glazury, skucie posadzki i wymiana wykładzin PCV).

1.5. Na podstawie zweryfikowanych wniosków, które składały szkoły w okresie objętym kontrolą do organu prowadzącego, Prezydent terminowo (do 30 kwietnia każdego roku) wystąpił do Kuratorium Oświaty w Białymstoku z trzema wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego, w ramach modułu 3 Programu, obejmującymi:

- a) 16 podległych szkół w 2019 r., na łączną kwotę: 1.240 tys. zł (wkład własny miał wynieść 329 tys. zł);
- b) 23 podległych szkół w 2020 r., na łączną kwotę 1.829 tys. zł (wkład własny miał wynieść 476 tys. zł);
- c) 27 podległych szkół w 2021 r., na łączną kwotę 2.160 tys. zł (wkład własny miał wynieść 540 tys. zł). Złożone wnioski za lata 2019, 2020 i 2021 zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 pkt 1 – 8 *rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3.*

(akta kontroli str. 73-77, 111-121, 288-291)

Wnioski Miasta za lata 2019 i 2020 zostały przyjęte, a wniosek za 2021 r. został odrzucony przez Kuratorium Oświaty. Podlaski Kurator Oświaty, odpowiadając na pismo Urzędu z 11 czerwca 2021 r.²⁵ w sprawie wskazania przyczyn nieprzyznania szkołom prowadzonym przez Miasto dofinansowania w ramach Programu w roku 2021 wskazał, że § 8 ust 2 rozporządzenia w sprawie Programu określa szczegółowe kryteria oceny wniosków pod względem formalnym. Jednym z kryteriów jest podpisanie wniosku organu prowadzącego przez osobę lub osoby upoważnione do jego reprezentowania (§ 8 ust. 2 pkt 6). Wniosek Miasta Białystok o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania z 20 kwietnia 2021 r., podpisany przez Zastępcę Prezydenta Miasta, nie zawierał stosownego upoważnienia. Zgodnie z § 8 ust 3 Programu, jeżeli wniosek organu prowadzącego nie spełnia wymagań formalnych, o których mowa w ust. 2, nie podlega ocenie pod względem merytorycznym. Kurator wskazała, także, że wniosek zawierał szereg błędów w części II wniosku dotyczącej danych z poszczególnych szkół. I tak: w pkt 7 zawierającym kalkulację kosztów realizacji zadania w SP nr 20 w Białymstoku wykazano m.in. wydatek inwestycyjny, co jest niezgodne z § 4 rozporządzenia w sprawie Programu, który stanowi, że wydatki ponoszone w ramach realizacji zadania, objętego wsparciem finansowym stanowią wydatki bieżące organów prowadzących; stwierdzono nieprawidłowości w kalkulacji zaplanowanych kosztów realizacji zadania w SP nr 2 (brak zgodności danych wykazanych w poz. 1, 2, 5 dotyczących koszty jednostkowego i kosztu całkowitego realizacji zadań oraz brak określenia rodzaju planowanego wyposażenia lub usługi w poz. 7 kalkulacji kosztów w SP nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Białymstoku). (akta kontroli str. 284-293)

W wyjaśnieniu p.o. Dyrektora Departamentu Edukacji wskazała, że *jedną z przyczyn nieprzyznania dofinansowania był brak załączonego upoważnienia Zastępcy Prezydenta Miasta Białegostoku do podpisania umowy, przy czym jednak Zgodnie ze strukturą organizacyjną Urzędu Miasta Białystok oraz zgodnie z § 2 Zarządzenia Nr 957/20 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 października 2020 r. w sprawie powierzenia prowadzenia spraw Miasta Białystok w imieniu Prezydenta Miasta przez Zastępców Prezydenta Miasta i Sekretarza Miasta, Panu Rafałowi Rudnickiemu, pełniącemu funkcję Zastępcy Prezydenta Miasta Białegostoku, powierzono sprawy prowadzone przez nadzorowane przez niego jednostki organizacyjne Urzędu, m.in. w zakresie edukacji. Ponadto zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”... obowiązek dołączenia dokumentów potwierdzających upoważnienie do składania oświadczeń woli w imieniu organu prowadzącego nałożono na osoby prawne niebędące jednostką samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne. W związku z powyższym, do wniosku nie załączono upoważnienia. Kolejną wskazaną*

²³ Na zakup nowoczesnego wyposażenia kuchni, tj. kuchni gazowej 4-palnikowej, podstawy pod kuchnię, kotta warzelnego 150 l, podzespołów montażowych, dwóch taboretów gazowych, zmywarki naczyń, automatycznego uzdatniacza wody, wentylatora z łapaczem tłuszczu, okapu wentylacyjnego, szafy chłodniczej 1.400 l (nierdzewnej), szatkownicy do warzyw z kompletem tartcz, maszyny do mielenia mięsa, patelni elektrycznej, trzech podstaw pod gamki, obieraczki do ziemniaków z separatorem obierzyn.

²⁴ Na zakup wyposażenia kuchni, tj. pieca konwekcyjno-parowego wraz z automatycznym systemem mycia i zestawem podłączeniowym, czterech stołów, zestawu noży Sanelii, okapu przyściennego trapezowatego z łapaczami tłuszczu i oświetleniem oraz remont wentylacji, drogi technologicznej i zaplecza kuchennego.

²⁵ EDU-XI.2510.9.2921.

nieprawidłowością przez Podlaskiego Kuratora Oświaty jest wpisanie przez Szkołę Podstawową Nr 20 w Białymstoku wydatku inwestycyjnego. We wniosku Dyrektor SP Nr 20 wykazał liczbę jednostkową jako jeden komplet drzwi do jadalni na kwotę 11 000 zł, w którym zawartych było 7 szt. drzwi – zgodnie z opisem zadania. Powyższe zostało nieprawidłowo zinterpretowane, jako 1 szt. drzwi o wartości 11.000 zł. Ponadto stwierdzono błędy w kalkulacji zaplanowanych kosztów realizacji zadania w SP Nr 2 – brak zgodności danych wykazanych w poz. 1, 2, 5 dotyczących kosztu jednostkowego i kosztu całkowitego realizacji zadania – co stanowiło oczywistą omyłkę pisarską oraz brak określenia rodzaju planowanego wyposażenia lub usługi w poz. 7 kalkulacji kosztów SP Nr 11 – był to błąd wydruku. Departament Edukacji dokonał szczegółowej weryfikacji danych przedstawionych przez szkoły objęte wnioskiem, pod względem ich prawidłowości i kompletności. Opisane w punkcie 2 nieprawidłowości wskazane przez Podlaskiego Kuratora Oświaty nie powinny stanowić podstawy do nieprzyznania dofinansowania szkołom prowadzonym przez Miasto Białystok w 2021 roku. (akta kontroli str. 297)

Prezydent Miasta nie zgłaszał uwag do stanowiska Kuratora i nie złożył skargi na odrzucenie wniosku za 2021 r.

Kurator Podlaski po rozpatrzeniu złożonych wniosków do wsparcia finansowego w 2019 r. zakwalifikował wnioski pięciu szkół, a w 2020 r. wnioski czterech szkół prowadzonych przez Miasto. W efekcie, na podstawie umowy nr 1/2019 „Posilek w domu i szkole²⁶”, Miasto w 2019 r. otrzymało wsparcie finansowe w formie dotacji celowej z budżetu państwa w wysokości 400 tys. zł (po 80 tys. zł na każdą szkołę²⁷), a w 2020 r., na podstawie umowy nr 5/2020 „Posilek w szkole i w domu”²⁸, wsparcie finansowe wyniosło 310 tys. zł.²⁹ (akta kontroli str. 36-42, 103-121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań w ramach Programu.

OBSZAR

2. Działania gminy (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie

Opis stanu
faktycznego

Realizacja zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu

2.1. Miasto poprzez zabezpieczenie wkładu własnego oraz właściwe zaangażowanie jednostek podległych zapewniło prawidłowe warunki realizacji dotowanych zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu.

Miastoawnioskowało do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego o środki z dotacji celowej, o których mowa w rozdziale V.1. ust. 3 i 4 Programu, w wysokości: 3.977 tys. zł w 2019 roku, 2.820 tys. zł w 2020 roku oraz 3.600 tys. zł w 2021 roku, a zgodnie z pierwotnie podpisanymi umowami dotacji z Wojewodą Podlaskim³⁰ wstępnie przyznano kolejno: 3.922 tys. zł, 2.934 tys. zł oraz 3.598 tys. zł. Po pisemnych wnioskach Prezydenta Miasta Białegostoku ostatecznie kwoty te (w aneksach do umów) podniesiono odpowiednio do: 5.330 tys. zł, 4.337 tys. zł oraz 4.587 tys. zł. Na podstawie przyjętych uchwał budżetowych Miasto zapewniło w latach 2019–2021 (I połowa) – określony w § 3 umów dotacji – udział

²⁶ Z 27 czerwca 2019 r.

²⁷ Dotację w wysokości 80 tys. zł otrzymały następujące szkoły: SP nr 16 i 14, 32, 15 oraz 29 (z przeznaczeniem na doposażenie i poprawę standardu stołówki szkolnej, tj. własnej kuchni i jadalni). Organ prowadzący zobowiązał się jednocześnie do przekazania na realizację zadania 100 tys. zł wkładu własnego, stanowiącego co najmniej 20 % kosztów realizacji zadania (po 20 tys. zł dla każdej ze szkół).

²⁸ Z 26 czerwca 2020 r.

²⁹ Dotację otrzymały następujące szkoły: SP nr 48 – 80 tys. zł, SP nr 35 – 70,5 tys. zł, SP nr 19 – 80 tys. zł, SP nr 21 – 79,8 tys. zł (z przeznaczeniem na doposażenie i poprawę standardu stołówki szkolnej, tj. własnej kuchni i jadalni). Organ prowadzący zobowiązał się jednocześnie do przekazania na realizację zadania 97,7 tys. zł wkładu własnego, stanowiącego co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania (20 tys. zł dla SP Nr 48, 17,6 tys. zł dla SP nr 35, 39,1 tys. zł dla SP nr 19 i 19,9 tys. zł dla SP nr 21).

³⁰ Umowy dotacji Nr 6/2019, 6/2020 oraz Nr 6/2021 „Posilek w szkole i w domu” o dofinansowanie środkami pochodzącymi z budżetu państwa, zadania własnego o charakterze obowiązkowym, realizowanego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (ze zm.).

środków własnych finansowanych zadań na poziomie 25% w 2019 roku oraz po 20% w latach 2020 i 2021 w kosztach całkowitych realizacji zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu. Dotacja celowa zapewnić miała finansowanie pozostałych 75% w 2019 roku oraz po 80% w 2020 roku i w 2021 roku wydatków. (akta kontroli str. 298,323-336)

Urząd terminowo otrzymywał od Wojewody dotacje na realizację zadań modułu 1 i 2, które terminowo przekazywał do MOPR, co przełożyło się na bieżące udzielanie wsparcia dla wszystkich potrzebujących i uprawnionych osób. Zgodnie z postanowieniami umów dotacji Miasto za pośrednictwem MOPR wykorzystało 10.402 tys. zł dotacji, z tego: 5.078,2 tys. zł w 2019 roku (99,9% przyznanej kwoty), 4.096,5 tys. zł w 2020 roku (99,9%) oraz 1.227,3 tys. zł w 2021 roku – do 30 czerwca (28%). Wydatki ze środków własnych Miasta zrealizowano w wysokości 4.190 tys. zł, z tego: 1.550,3 tys. zł w 2019 roku (97,6% wymaganej kwoty), 1.350 tys. zł w 2020 roku (100% kwoty wymaganej) oraz 1.289,7 tys. zł w 2021 roku (53,7% kwoty wymaganej).

Niewykorzystane środki z dotacji Urząd terminowo zwrócił na rachunek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, tj. 31 grudnia 2019 r. (6,7 tys. zł) oraz 31 grudnia 2020 r. (3,3 tys. zł).

W związku z realizacją zadań dotowanych z modułu 1 i 2 Programu Miasto, zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych³¹, dysponowało w tym zakresie wyodrębnioną ewidencją księgową środków dotacji, otrzymanych od wojewody i przekazanych do MOPR.

(akta kontroli str. 166-167,220-230, 299-325)

2.2. Urząd nie posiadał oddzielnych pisemnych procedur nadzoru nad MOPR o zakresie i formach zorganizowania pomocy dla potrzebujących w ramach modułu 1 i 2 Programu, gdyż – jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Spraw Społecznych – *nie zostały opracowane szczególne procedury kontroli zasadności udzielania wsparcia w ramach Programu posiłek w szkole i w domu. Kontrole w jednostkach miejskich są przeprowadzane zgodnie z Zarządzeniem Nr 716/15 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie określenia zasad przeprowadzania zewnętrznej kontroli instytucjonalnej Prezydenta Miasta Białegostoku w podległych podmiotach. W związku z trwającą epidemią COVID-19 w 2020 roku nie były przeprowadzane żadne kontrole. Niemniej jednak Departament Spraw Społecznych, który pełni nadzór nad MOPR w Białymstoku był w ciągłym kontakcie telefonicznym z pracownikami MOPR, którzy na bieżąco monitorują sytuację i potrzeby beneficjentów' oraz udzielają stosownego wsparcia. Kontrola nad ww. Programem odbywa się również poprzez analizę dokumentów (sprawozdania opisowe z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Ocena Zasobów Pomocy Społecznej), które są upubliczniane. W ramach nadzoru Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku przekazuje do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na bieżąco wszelkie pisma skierowane przez Wojewodę Podlaskiego do Prezydenta Miasta związane m.in. z realizacją ww. Programu (w 2021 roku w miesiącach kwiecień i lipiec prośba o weryfikację potrzeb na środki finansowa uwzględniając niezbędną pomoc w różnych formach). We wrześniu bieżącego roku został podpisanych aneks do umowy, uwzględniający przyznanie wyższych środków na realizację Programu.*

(akta kontroli str.279-280)

Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych wyjaśnił: *Miasto Białystok ma bieżącą i kompleksową wiedzę w zakresie zorganizowania pomocy poprzez stały kontakt z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i Dziennym Domem Pomocy Społecznej, które to jednostki są realizatorami Programu z ramienia Miasta. Z posiadanych informacji wynika, iż posiłki są wydawane m.in. w Dziennym Domu Pomocy Społecznej (2019 r. – 46.045 szt., 2020 r. – 41.353 szt., I poł. 2021 r. – 18.998 szt.), istnieje system dowozu posiłków osobom potrzebującym (2019 r. – 2.852 szt., 2020 r. – 2.682 szt., I poł. 2021 r. – 1.521 szt.) oraz przyznawane są posiłki dzieciom niespełniającym kryterium dochodowego (2019 r. – 131 dzieci, 2020 r. – 60 dzieci, I poł. 2021 r. – 31 dzieci). Informację o tej formie pomocy umieszczono w Dziale IV sprawozdania z rocznej realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”, jak również w sprawozdaniu opisowym z działalności MOPR w Białymstoku.*

(akta kontroli str.279-280)

³¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

Realizacja zadań w ramach modułu 3 Programu

2.3. Miasto poprzez zabezpieczenie wkładu własnego oraz zaangażowanie placówek oświatowych, dla których jest organem prowadzącym zapewniło właściwe warunki realizacji zadania w ramach modułu 3 Programu. Zgodnie z dwoma umowami o udzielenie dotacji celowej na realizację zadań, o których mowa w § 2 ust 2 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3, Miasto otrzymało środki w kwocie 710,3 tys. zł (400 tys. zł w 2019 roku i 310,3 tys. zł w 2020 roku). Stosownie do wymogów określonych w § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu oraz w § 2 ust.3 umów, Miasto zabezpieczyło udział środków własnych w wysokości 195,9 tys. zł (99,1 tys. zł w 2019 roku i 96,7 tys. zł w 2020 roku), tj. w wysokości 20 % kwoty kosztów realizacji zadania. Wykorzystano 707 tys. zł dotacji (spośród 710,3 tys. zł otrzymanego przez Miasto wsparcia finansowego). Całość tej kwoty wraz z wkładem własnym (195,9 tys. zł) przeznaczona została na wydatki bieżące i zgodnie z umową dotacji obejmowała remont lub zakup wyposażenia stołówek szkolnych (kuchni i jadalni). Badanie wykorzystania dotacji przez trzy szkoły (SP nr 16, 21 i 35), które otrzymały dotację w ramach modułu 3 Programu wykazało, że we wszystkich przypadkach otrzymane środki z dotacji celowej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na realizację zadań objętych wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego. Kwota wydatków w ramach zbadanych faktur VAT wyniosła 287,8 tys. zł. Wszystkie zbadane faktury zostały właściwie opisane i terminowo opłacone, a przeprowadzone w trakcie niniejszej kontroli oględziny potwierdziły wykonanie zaplanowanych remontów i bieżące użytkowanie całości zakupionego wyposażenia na stołówce szkolnej (kuchni i jadalni) SP nr 16, 21 i 35. Niewykorzystana część dotacji (3,2 tys. zł) została przez Miasto terminowo (14 stycznia 2020 r.) zwrócona na rachunek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Środki z dotacji celowej na zadania realizowane w ramach modułu 3 wpływały od Wojewody Podlaskiego bezpośrednio na rachunek podstawowy Miasta w terminie określonym w § 13 ust. 3 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3 oraz w § 2 ust. 4 zawartych umów. Przekazanie dotacji do szkoły następowało bez zbędnej zwłoki, na podstawie zapotrzebowania dyrektora szkoły.

W związku z realizacją zadania dotowanego z modułu 3 Programu, Miasto – zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz postanowieniami § 4 ust 1 umów dotacji (1/2019 i 5/2020) – dysponowało w tym zakresie wyodrębnioną ewidencją księgową środków dotacji otrzymanych od wojewody i przekazanych do szkół.

(akta kontroli str. 56-202, 337-351)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w Gminie wsparcia dla potrzebujących w ramach modułu 1 i 2 Programu, a także doposażenie oraz poprawę standardu stołówek szkolnych w dziewięciu szkołach zrealizowaną w ramach modułu 3 Programu.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu

Opis stanu
faktycznego

3.1. Miasto prawidłowo i rzetelnie rozliczyło środki finansowe otrzymane na realizację Programu. W latach 2019–2021 (I połowa) nie wystąpiła konieczność zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie bądź w nadmiernej wysokości w ramach realizowanych w Mieście zadań z Programu.

Miasto w latach 2019–2021 (I połowa) wydatkowało środki z dotacji celowej oraz środki własne na realizację zadań w ramach:

- modułu 1 i 2 Programu w kwocie 15.512 tys. zł, z tego: 7.009 tys. zł w 2019 roku (5.328 tys. zł dotacji i 1.681 tys. zł środków własnych), 5.789 tys. zł w 2020 roku (4.336 tys. zł dotacji i 1.452 tys. zł środków własnych), 2.713 tys. zł w I połowie 2021 r. (1.342 tys. zł dotacji i 1.371 tys. zł środków własnych);

- modułu 3 Programu w kwocie 902,7 tys. zł, z tego: 499,1 tys. zł w 2019 roku (w tym 99,1 tys. zł środków własnych), 407 tys. zł w 2020 roku (96,7 tys. zł środków własnych). W 2021 r. (I połowa) nie ponoszono wydatków na moduł 3 Programu, z uwagi na brak dofinansowania. (akta kontroli str. 33)

3.2. Prezydent Miasta zapewnił (poprzez Kierownika MOPR) terminową realizację obowiązków sprawozdawczych za lata 2019–2020 w ramach modułu 1 i 2 Programu. Z ustaleń równolegle prowadzonej kontroli w MOPR wynika m.in., że terminowo przekazał on do PUW, za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, roczne rozliczenia dotacji celowej otrzymanej w latach 2019–2020, tj. odpowiednio: 28 stycznia 2020 r. i 29 stycznia 2021 r.³² (nie było potrzeby ich korygowania w zakresie danych dotyczących wsparcia finansowego z Programu). Zawierały one dane finansowe z wykonania zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu, w tym dane na temat wysokości otrzymanej, wykorzystanej i zwróconej dotacji celowej w poszczególnych latach, które były zgodne z ewidencją księgową.

Ponadto MOPR terminowo przekazał do PUW roczne informacje o realizacji Programu³³ za lata 2019–2020, tj. odpowiednio: 17 stycznia 2020 r. i 20 stycznia 2021 r. W sprawozdaniu za 2020 rok MOPR z własnej inicjatywy dokonał korekty danych w zakresie kosztów pomocy przyznanej w formie posiłku³⁴. Skorygowana informacja 4 lutego 2021 r. została przekazana PUW. Roczne informacje o realizacji Programu zawierały wszystkie dane wymagane formularzami tych sprawozdań, w szczególności o: 1/ liczbie osób objętych Programem w podziale na poszczególne formy pomocy, 2/ kosztach realizacji Programu w podziale na dotacje oraz środki własne, 3/ liczbie punktów i placówek prowadzących dożywianie. Dane zawarte w rocznych informacjach za lata 2019–2020 odpowiadały faktycznym kwotom i liczbom z realizacji Programu w tym okresie. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta³⁵, elementem składowym informacji były również informacje dotyczące środków finansowych wydatkowanych z budżetu Miasta na dożywianie, na podstawie gminnego programu osłonowego. Wojewoda nie występował o skorygowanie lub uzupełnienie danych w rocznych informacjach o realizacji Programu.

W latach 2019–2021 (I połowa) z udzielonej pomocy w formie posiłku skorzystało kolejno 9.532, 9.300 i 3.738 osób, a w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności odpowiednio 8.211, 8.248 oraz 2.955. osób. W Mieście nie udzielano wsparcia w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W okresie objętym kontrolą szkoły i przedszkole wydały 347.809 posiłków za 1.680.810 zł. Koszt jednego posiłku w tym okresie kształtował się od 4,30 zł do 6,01 zł (dla dzieci i uczniów od 2,77 zł do 3,43 zł, a dla osób dorosłych od 7,90 zł do 10,36 zł). (akta kontroli str. 33-34)

3.3. Kontrola sposobu i terminowości wykonania zadań, na które przyznano wsparcie i ocena efektów realizacji tych zadań w ramach modułu 3 Programu odbywała się wyłącznie w oparciu o sprawozdania składane przez szkoły. Prezydent Miasta zapewnił rzetelną i terminową realizację obowiązków sprawozdawczych. Ustalono, że dyrektorzy dziewięciu szkół, którzy otrzymali dotację na realizację zadań w ramach modułu 3 Programu, terminowo (tj. do 28 lutego lat 2019 i 2020) przekazali do organu prowadzącego rzetelne sprawozdania, zawierające m.in.: zestawienie ilościowo-wartościowe poniesionych wydatków, osiągnięte efekty (doposażenie i poprawę standardu funkcjonującej stołówki), a także charakterystykę problemów i barier związanych z realizacją zadania (nie odnotowano). (akta kontroli str. 33-34)

W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *w celu ograniczenia ryzyka związanego z nieprawidłowym wypełnieniem sprawozdań z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” przekazano jednostkom szczegółowe informacje i wytyczne dotyczące realizacji niniejszego programu. Po podpisaniu umowy wystosowano do*

³² W Centralnej Aplikacji Statystycznej termin realizacji informacji określono na 31 stycznia.

³³ Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”.

³⁴ W pierwotnie złożonym sprawozdaniu, jako koszt posiłków wskazano 522,2 tys. zł, w tym: 167,2 tys. zł środków własnych i 355 tys. zł dotacji celowej. W korekcie danych koszt posiłków wyniósł 510,5 tys. zł, w tym: 163,6 tys. zł środków własnych i 346,9 tys. zł dotacji celowej.

³⁵ Uchwała Nr III/41/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023.

podległych jednostek pismo, w którym określono kwotę dotacji celowej i wkładu własnego oraz termin realizacji programu. Zobowiązano dyrektora szkoły do wydatkowania dotacji zgodnie z określonym celem, do realizacji zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami w niniejszym zakresie, do kontroli sposobu i terminowości wykonania zadania, do udzielania informacji i wypełniania ankiet dotyczących zadania. Określono termin złożenia przez jednostkę sprawozdania z realizacji zadania oraz termin przedłożenia do organu prowadzącego rozliczenia środków tzn. kopii faktur i innych dokumentów potwierdzających dokonanie wydatków, które powinny być sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, opatrzone dopiskiem w ramach, jakiego programu zakupiono dane wyposażenie / usługę oraz podział procentowy udziału dotacji i środków własnych. Wszystkie dokumenty przedstawione przez placówki weryfikowane są przez pracowników Departamentu pod względem zgodności zakupionego wyposażenia / usług z deklaracją zawartą we wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, pod względem wartości dokonanych zakupów oraz pod względem prawidłowego opisu przedstawionych faktur. Zdaniem Departamentu Edukacji przyjęty tryb weryfikacji otrzymywanych na podstawie § 14 ww. rozporządzenia sprawozdań, a także przekazywanego na podstawie § 15 ww. rozporządzenia wojewodzie sprawozdania zbiorczego ogranicza ryzyko błędów w tych dokumentach. (akta kontroli str. 207)

Organ prowadzący przeprowadzał analizę sprawozdań (otrzymanych na podstawie § 14 powołanego rozporządzenia) w obszarze modułu 3. Analiza obejmowała zestawienie ilościowo-wartościowe wydatków dokonanych w ramach udzielonego wsparcia finansowego, a także efekty zrealizowanego zadania w ramach modułu 3 Programu. Placówki w złożonych sprawozdaniach nie wykazały problemów i barier w realizacji Programu.

W ramach prowadzonej analizy sprawozdań wystąpiły przypadki stwierdzenia nieprawidłowości przez organ prowadzący. W takim przypadku dyrektorzy szkół proszeni byli o ponowne przedstawienie prawidłowych rozliczeń lub sprawozdań³⁶.

Rozliczenie środków budżetu państwa otrzymanych w ramach wsparcia finansowego z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za lata 2019 i 2020 zostało przekazane do Kuratorium Oświaty w terminie określonym w § 4 ust. 2 umów dotacyjnych, tj. do 15 stycznia lat 2020 i 2021. Prezydent Miasta terminowo przekazał (11 marca 2020 r. oraz 26 marca 2021 r) do Kuratorium Oświaty sprawozdanie z realizacji zadań w ramach modułu 3 za lata 2019 i 2020. Sprawozdania te zawierały dane w szczególności określonej w § 15 ust. 2 pkt 1–4 rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu.

(akta kontroli str. 246-276)

W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *Wojewoda nie stwierdził nieprawidłowości w przekazywanych przez organ prowadzący sprawozdaniach. W sprawozdaniu za 2020 rok skorygowana została jedynie wartość w części 2. Podsumowanie realizacji modułu 3 programu „Posiłek w szkole i w domu” w punkcie: Całkowity koszt realizacji zadań w ramach modułu 3 rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w zł. W złożonym sprawozdaniu podana była kwota w pełnych złotych (407 080,00), po korekcie kwota zmieniona została do wykonania w groszach (407 079,60). Organ prowadzący będzie pozostawał w bieżącym kontakcie z pracownikiem organu nadzoru pedagogicznego, celem ustalenia czy kwota w składanym sprawozdaniu powinna być przedstawiona w pełnych złotych czy groszach.* (akta kontroli str. 209)

3.4. Urząd nie dysponował dokumentacją potwierdzającą przeprowadzenie kontroli w miejscu realizacji zadania w zakresie prawidłowości jego realizacji związanej z doposażaniem i poprawą standardu stołówki szkolnej. W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *kontrolę realizacji zadania przeprowadzono w oparciu o przedstawione faktury i sprawozdania. Wszystkie dokumenty przedstawione przez jednostki nie budziły wątpliwości, co do właściwych terminów realizacji zadania, wartości i celowości zakupów wyposażenia / usług. Dyrektor szkoły po zrealizowaniu zadania*

³⁶ W wyniku weryfikacji dokumentów przedstawionych przez placówki za 2019 rok stwierdzono nieprawidłowości w rozliczeniach czterech szkół. Błędy te zostały poprawione przez dyrektorów szkół.

powoływał komisję do odbioru tego zadania, w której brał udział inspektor z Departamentu Edukacji. Z pracy komisji spisywany jest protokół odbioru robót. W każdej szkole, która otrzymała dofinansowanie, dokonano takiego odbioru zadania: w 2019 roku – 5 szkół, w 2020 roku – 4 szkoły. Ponadto pod koniec okresu gwarancyjnego dokonywany jest przegląd stanu technicznego wykonanych robót, co stanowi kolejny etap kontroli realizowanego zadania. (akta kontroli str. 210)

3.5. Prezydent Miasta nie zgłaszał uwag i spostrzeżeń związanych z funkcjonowaniem Programu do Wojewody Podlaskiego. W trakcie niniejszej kontroli NIK zwrócił zaś uwagę, że w zakresie kryteriów oceny wniosków ustanowionych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019–2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków ustalona § 8 ust. 4 pkt 1 punktacja przewidująca najmniejszą liczbę punktów dla szkół z największą liczbą uczniów jest niewłaściwa. Szkoły z największą liczbą uczniów powinny otrzymywać największą liczbę punktów, bowiem w nich potrzeba pomocy jest prawdopodobnie największa. (akta kontroli str. 207)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie realizację zadań w zbadanym obszarze. Prezydent Miasta zapewnił terminową realizację obowiązków sprawozdawczych w ramach Programu oraz dokonał rzetelnej oceny efektów realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu. Stosowane w Mieście mechanizmy nadzoru zapewniły skuteczną kontrolę danych w przekazywanych Wojewodzie Podlaskiemu rocznych informacjach o realizacji Programu

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 15 października 2021 r.

Kontroler:

Piotr Żukowski

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

.....
podpis

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a continuation of the document's content.

Third block of faint, illegible text, located in the middle section of the page.

Fourth block of faint, illegible text, showing some darker smudges or artifacts.

Fifth block of faint, illegible text, continuing the document's flow.

Sixth block of faint, illegible text, positioned towards the bottom of the page.

Final block of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a conclusion or footer.